

GOVOR MARIJE BIDOVEC, POTOMKE FERDA BIDOVCA

Osrednja slovesnost ob 90-letnici ustrelitve štirih junakov v Bazovici

6. septembra 2020

Dober dan in pozdravljeni vsi. Un saluto ai presenti di lingua italiana. Saluto in particolare il sindaco di Trieste Roberto Di Piazza e lo ringrazio per la sua presenza e il suo discorso. Pozdravljam predsednika državnega zbora Igorja Zorčiča in se mu zahvaljujem, da je tu z nami. Pozdravljam vse visoke predstavnike iz RS in sploh vse, ki ste v tem sodelovali. Lep pozdrav vsem navzočim, hvala, da ste tukaj.

Odboru in dragemu Milanu Pahorju se lepo zahvaljujem za vabilo, da na današnji dan spregovorim na kratko nekaj besed kot članica družine Bidovec.

Jaz bom kratka: kmalu bosta nastopila govornika, ki sta prav gotovo primernejša od mene, da nam kaj povesta o pomenu dogodka izpred 90 let.

Rada bi povedala samo dvoje:

Prvo misel bi povzela z besedo ENOTNOST. Gre za pogosto ponavljano, včasih zlorabljeno besedo. Tukaj pa se mi zdi vendar na pravem mestu. Ta dogodek izpred 90 let nas očitno združuje, kljub temu, da je od takrat minilo toliko let, kljub temu, da smo si različni – mnogi se sploh ne poznamo –, kljub koronavirusu, ki nas omejuje. Če smo danes zbrani na tem mestu – in nas je ogromno – to pomeni, da nas nekaj važnega združuje.

Pri tem bi rada poudarila, da imate VI večjo zaslugo. Tisti, ki niste ožji sorodniki, oz. to sploh niste, imate največjo zaslugo. Mi, ki smo preko svojih očetov ali mater že od mladih nog imeli pred očmi lik, kakršen je bil Ferdo in kakršni so bili drugi, tako ali tako ne bi mogli pozabiti. To nas je spremljalo skozi celo življenje.

Vi pa, zlasti mladi, ki ste rojeni v popolnoma drugačnem svetu, in se pa kljub temu zavedate veličine tistih fantov izpred 90ih let. Vam se iz srca zahvaljujem. Vam grem zahvala, da ti fantje niso bili mučeni, niso bili obsojeni in ustreljeni zaman.

Druga misel, in druga beseda, je DIALOG. Da smo zvesti svoji identiteti in ponosni nanjo še ne pomeni, da ne spoštujemo identitete drugih. Po mojem je vedno treba vztrajati pri dialogu, tudi takrat, ko se nam zdi, da ni mogoč. Govoriti moramo, in poslušati, to je bistvo dialoga.

Kljub vsem vprašanjem, ki so še vedno odprta, ki se še rešujejo, ali pa se še niso niti začela reševati, kljub vsemu, se meni osebno zdi, da so bili v zadnjem času narejeni pomembni koraki naprej, v dialogu, tudi glede naših fantov, ki so tragično izgubili življenje na tej gmajni.

Zaključila bi s podobo, ki mi je v tem sklopu všeč, z mostovi. Tudi ta podoba je stara in jo pogosto slišimo v frazah. Pri mostovih pa se mi zdi zanimivo to, da včasih nismo mi tisti, ki jih izberemo, ampak oni nas. Nekateri izmed nas – zlasti tu v zamejstvu – smo nekakšni živi mostovi, da se tako izrazim, takšni smo se pač rodili. Sama sem Slovenka le po očetu, po mami sem Italijanka, po ljubljennem možu Hrvatica. Cela desetletja sem delala z Nemci. Sicer je slovenstvo v meni prevladalo – morda prav zaradi Ferda, zaradi teh strašnih krivic

iz preteklosti. Kakorkoli že, menim, da sem lahko zavedna Slovenka tudi, če imam ob sebi in v sebi še italijansko in hrvaško kulturo. Vsak izmed nas je nekakšen splet, kombinacija, zapleteno in izvirno bitje. Naj bo naša ljubezen do domovine vključujoča, inkluzivna.

Hvala.